

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003931

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-07-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сумарюк Богдан Миколайович

2. Bohdan M. Sumariuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1402-0040

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 222 Медицина

Дата захисту: 03-08-2026

Спеціальність за освітою: лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14765

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.52

Тема дисертації:

1. Невротичні та стрес-асоційовані психічні розлади у волонтерів в умовах війни: предиктори формування, клініко-психопатологічні характеристики та комплексне лікування
2. Neurotic and stress-associated mental disorders in volunteers in war conditions: predictors of formation, clinical and psychopathological characteristics and complex treatment

Реферат/анотація:

1. Українські дослідження засвідчують високі показники депресивних і тривожних симптомів, порушень сну, ознак посттравматичного стресового розладу та емоційного вигорання у волонтерів. Проте у національному науковому просторі практично відсутні комплексні клініко-психопатологічні дослідження цієї групи, є дефіцит системної оцінки соціально-демографічних та психосоціальних предикторів формування невротичних і стрес-асоційованих психічних розладів, а також науково обґрунтованих даних щодо результативності лікувально-психосоціальних програм саме для волонтерів в умовах російсько-української війни. У результаті дослідження встановлено, що соціально-демографічні та психосоціальні характеристики мають статистично значущий зв'язок ($p < 0,001$) з ризиком розвитку невротичних та стрес-асоційованих розладів. Захисними чинниками виступали жіноча стать ($OR=0,58$), відсутність дітей ($OR=0,02$), використання копінг-стратегій: «фізична активність» ($OR=0,57$), «прогулянки на свіжому повітрі» ($OR=0,36$), «хобі/читання

книг» (OR=0,57), «перерви в навчанні чи роботі» (OR=0,47) та «смачна їжа» (OR=0,49). Предикторами розвитку зазначених розладів були наявність шлюбу (OR=40,00), «холодні» стосунки (OR=2,58), «поганий» сон (OR=9,09), «погане» харчування (OR=4,40), «незадовільні» матеріально-побутові умови (OR=10,51), «незадоволеність» вибором професії (OR=7,44), «важка» адаптація до навчання/роботи (OR=40,72), підвищений рівень постійного стресу протягом останніх трьох місяців (OR=13,72), «незадовільна» оцінка власного здоров'я (OR=11,31) та частіші звернення за допомогою до фахівців з психічного здоров'я під час війни (OR=18,24). Параметри волонтерської діяльності також мали статистично значущий зв'язок з невротичними та стрес-асоційованими розладами ($p<0,001$): участь у волонтерстві під час війни (OR=33,29), емоційне полегшення від волонтерства (OR=7,36), діяльність у прифронтових областях або на лінії фронту (OR=8,78), надання послуг (OR=6,16) та допомога військовослужбовцям (OR=3,97). Створена система прогнозування невротичних та стрес-асоційованих розладів продемонструвала високу діагностичну ефективність (AUC=0,965) із чутливістю 0,917 та специфічністю 0,890 при точці розподілу >15 балів. Спостерігалася достовірно вища результативність комплексної програмипорівняно з фармакотерапією щодо зниження рівнів емоційних проявів у волонтерів за опитувальниками HAM-D, HAM-A та HADS, покращення показників якості сну за PSQI, підвищення показників якості життя за всіма шкалами опитувальника MOS SF-36, зниження рівня загальної психопатологічної симптоматики за SCL-90-R, зниження частоти й інтенсивності посттравматичних симптомів за SSS-PTSD та IES-R. Досягнуті позитивні зміни зберігалися через тримісяці після початку програми, що свідчило про пролонгований ефект.

2. Ukrainian studies show high rates of depressive and anxiety symptoms, sleep disorders, signs of post-traumatic stress disorder and emotional burnout in volunteers. However, in the national scientific space there are practically no comprehensive clinical and psychopathological studies of this group, there is a lack of systematic assessment of socio-demographic and psychosocial predictors of the formation of neurotic and stress-associated mental disorders, as well as scientifically substantiated data on the effectiveness of medical and psychosocial programs specifically for volunteers in the conditions of the Russian-Ukrainian war. As a result of the study, it was found that socio-demographic and psychosocial characteristics have a statistically significant relationship ($p<0.001$) with the risk of developing neurotic and stress-associated disorders. Protective factors were female gender (OR=0.58), absence of children (OR=0.02), use of coping strategies: "physical activity" (OR=0.57), "walking in the fresh air" (OR=0.36), "hobbies/reading books" (OR=0.57), "breaks in study or work" (OR=0.47), and "tasty food" (OR=0.49). Predictors of the development of these disorders were being married (OR=40.00), "cold" relationships (OR=2.58), "bad" sleep (OR=9.09), "bad" nutrition (OR=4.40), "unsatisfactory" material and living conditions (OR=10.51), "dissatisfaction" with the choice of profession (OR=7.44), "difficult" adaptation to study/work (OR=40.72), increased level of constant stress during the last three months (OR=13.72), "unsatisfactory" assessment of one's own health (OR=11.31), and more frequent requests for help from mental health professionals during the war (OR=18.24). Volunteering parameters also had a statistically significant relationship with neurotic and stress-related disorders ($p<0.001$): participation in volunteering during the war (OR=33.29), emotional relief from volunteering (OR=7.36), activities in front-line areas or on the front line (OR=8.78), provision of services (OR=6.16) and assistance to military personnel (OR=3.97). The created system for predicting neurotic and stress-related disorders demonstrated high diagnostic efficiency (AUC=0.965) with a sensitivity of 0.917 and a specificity of 0.890 at a cut-off point of >15 points. A significantly higher effectiveness of the comprehensive program compared to pharmacotherapy was observed in reducing the levels of emotional manifestations in volunteers according to the HAM-D, HAM-A and HADS questionnaires, improving sleep quality indicators according to the PSQI, increasing quality of life indicators according to all scales of the MOS SF-36 questionnaire, reducing the level of general psychopathological symptoms according to the SCL-90-R, reducing the frequency and intensity of post-traumatic symptoms according to the SSS-PTSD and IES-R. The achieved positive changes were maintained three months after the start of the program, which indicated a prolonged effect.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Сумарюк БМ. Психічне здоров'я волонтерів у час війни: фактори розвитку невротичних і стрес-асоційованих розладів та можливості корекції за допомогою інтервенції «Управління проблемами плюс». Health & Education. 2025;1:33–42. doi:10.32782/health-2025.1.5.
- Sumariuk BM. Mental health of volunteers during wartime: comprehensive assessment using a standardized evaluation questionnaire and development of a program for the prevention and correction of neurotic and stress-related mental disorders. Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я. 2024;4:72–80. doi:10.32689/2663-0672-2024-4-11.
- Сумарюк БМ, Юрценюк ОС. Поширеність невротичних та стрес-асоційованих розладів серед волонтерів під час війни: предиктори розвитку та формування. Психосоматична медицина та загальна практика. 2024;9(4):1–10. doi:10.26766/PMGP.V9I4.541.
- Сумарюк БМ, Юрценюк ОС. Клініко-психодіагностичні особливості невротичних і стрес-асоційованих розладів у волонтерів та їх корекція. Український вісник психоневрології. 2025;33(3):61–65. doi:10.36927/2079-0325- V33-is3-2025-8.
- Sumariuk B, Yurtsenyuk O. Dynamics of non-specific quality of life in volunteers with neurotic and stress-related mental disorders before and after a corrective-therapeutic program. Ukrainian scientific medical youth journal. 2025;4(158):42–50. doi:10.32345/USMYJ.4(158).2025.42-50. (Фахове видання України, категорія Б).
- Сумарюк БМ. Динаміка проявів стрес-асоційованих розладів та їх клінічна корекція у осіб, що займаються волонтерською діяльністю в умовах війни. Експериментальна і клінічна медицина. 2025;94(4):8с. doi: 10.35339/ekm.2025.94.4.sbm.
- Сумарюк БМ. Предиктори формування невротичних та стрес-асоційованих психічних розладів у осіб, що займаються волонтерською діяльністю під час війни: комплексна оцінка за допомогою уніфікованої анкети оцінювання. Ukrainian scientific medical youth journal, 2024, Supplement 1 (145). Матеріали Spring student's scientific session – 2024, секція «Внутрішньої медицини, ендокринології, психіатрії, дерматології та венерології» (експериментальні дослідження). Київ, Україна; 22–26 квітня 2024 р. с. 109.
- Сумарюк БМ. Розвиток та формування невротичних та стрес-асоційованих психічних розладів у осіб, що займаються волонтерською діяльністю у часі війни. Матеріали підсумкової 105-ї науково-практичної конференції з міжнародною участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету, присвяченої 80-річчю БДМУ (м. Чернівці, 05, 07, 12 лютого 2024 р.). Чернівці: Медуніверситет; 2024. – с. 268–269.
- Sumariuk BM, Yurtsenyuk OS. Comprehensive assessment of predictors for the development of neurotic and stress-related mental disorders in individuals engaged in volunteer activities during wartime. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Досягнення та перспективи розвитку медицини та фармації. Погляд молодих вчених» (м. Чернівці, 6–7 листопада 2024 р.). Чернівці: Буковинський державний медичний університет; 2024. – с. 10.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U101503, 0125U001434

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юрценюк Ольга Сидорівна

2. Olha S. Yurtseniuk

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1450-1530

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Животовська Лілія Валентинівна

2. Liliia V. Zhyvotovska

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.17

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1469-060X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Венгер Олена Петрівна

2. Olena P. Venher

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6847-7206

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савка Світлана Дмитрівна

2. Svitlana D. Savka

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9366-3238

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сем'янів Маріанна Миколаївна

2. Marianna M. Semianiv

Кваліфікація: д.філософ, доц., 222

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4169-7142

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Пашковський Валерій Мелетійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Пашковський Валерій Мелетійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Репчук Юлія Василівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна